

HVERDAGSLIVET FOR FÅ GENERATIONER SIDEN

29 artikler om seniorers fortællinger
skrevet af folkeskoleelever

En del af projektet:
'Solidaritet mellem generationer
– sæt ressourcerne i spil'

Udgiver: Marselisborg – Center for Udvikling, Kompetence & Viden
Udarbejdet af: Udviklingskonsulent Christina Dige Reijkjær,
Marselisborg – Center for Udvikling, Kompetence & Viden

Grafisk kommunikation
& design: Marselisborg Media/Grafisk designer Henriette Dissing

Forlag: Marselisborg Media
1. udgave, 1. oplag, februar 2013

Tryk: www.ecograf.dk

Marselisborg – Center for Udvikling, Kompetence & Viden

Marselisborg er en privat viden- og konsulentvirksomhed, der siden 2002 har arbejdet på at udvikle rammerne for indsatsen i den offentlige sektor.

Marselisborg er specialiseret i at udføre forandrings- og udviklingsopgaver for staten, kommunerne og hos private virksomheder. Vi er forankret indenfor velfærdsområdet og løser komplekse opgaver med stor diversitet på tværs af sektorer. Det kan f.eks. være et ministerium, der ønsker nye modeller til bekæmpelse af ældres ensomhed, en arbejdsplads med organisatoriske udfordringer eller en kommune, der ønsker nye metoder til unge- og beskæftigelsesindsatsen.

Marselisborgs løsninger bygger på erfaring og viden, der er udviklet og afprøvet i tæt samarbejde med vores samarbejdspartnere. Samtidig udvikler vi nye metoder i Marselisborgs egne udviklingslaboratorier, hvor vi omsætter viden til implementerbare metoder og tilbud.

Besøg os på www.marselisborg.org

Introduktion

Dette fortællingskatalog indeholder 29 artikler, som er skrevet af folkeskoleelever på baggrund af ældre borgeres beretninger om hverdagslivet for få generationer siden. Fortællingskataloget er resultatet af en række workshops med folkeskoleelever og seniorer i tre danske kommuner, som er afholdt med det overordnede formål at skabe øget solidaritet og forståelse på tværs af generationer.

Mange ældre er meget lidt i kontakt med unge mennesker, som de ikke er i familie med, og det samme gør sig gældende for en stor del af ungdommen, som ofte ikke har et forhold til andre ældre end deres egne bedsteforældre. Mange unge har derfor et meget snævert syn på alderdom, og hvad det vil sige at være gammel, mens mange ældre har en snæver forståelse for, hvad det vil sige at være ung i dagens Danmark. Ikke desto mindre er der mange gevinster ved at dyrke relationen mellem generationer, hvilket dette katalog præsenterer et rigtig godt eksempel på.

Langt de fleste folkeskoleelever har indtaget den digitale verden med den største selvfølge. De er vokset op med computere, internet og mobiltelefoner, og de digitale redskaber spiller en stor rolle i de unges hverdag. Samtidig har ældre borgere et langt og indholdsrigt liv bag sig, der beretter om en samfundsudvikling i rivende fart. Som en del af projekt 'Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil', har vi afholdt to workshops for seniorer og folkeskoleelever på fire skoler i tre danske kommuner. På disse workshops har de unge fået mulighed for at høre om samfundsudviklingen fra mennesker, som selv har oplevet den, samtidig med at de unge har introduceret de ældre i, hvordan de bruger Facebook.

Formålet med dette fortællingskatalog er hermed dels at præsentere artiklerne for de seniorer, skoleelever, skolelærere og kommuner, som har været en del af projektet, og dels at inspirere andre kommuner, foreninger eller skoler til at iværksætte lignende forløb. Marselisborg har udarbejdet en udførlig guide med gode råd og inspiration til, hvordan andre kan gennemføre et forløb som dette i deres egen kontekst.

Kataloget er inddelt i fire dele, som præsenterer elevemes artikler for hver af de fire folkeskoler.

BALLERUP
Vi satser på mennesker

lollandkommune

GULDBORGSUND

Baggrund

Fortællingskataloget er et resultat af to workshops om fortællinger og IT, som er afholdt for en række seniorer og skoleelever på fire folkeskoler i tre danske kommuner.

På den første workshop fortalte seniorerne skoleeleverne om et hverdagsemne for få generationer siden, som eleverne selv havde valgt. Det var eksempelvis 'skolegangen for få generationer siden', 'familielivet i et givent årti' eller 'den kolde krig'. Eleverne forberedte en række spørgsmål, som dannede udgangspunkt for en snak om hverdagslivet for få generationer siden. Efterfølgende skrev eleverne artikler om seniorernes fortællinger.

På den anden workshop introducerede eleverne seniorerne i det sociale medie Facebook. Eleverne hjalp blandt andet seniorerne med at udarbejde en Facebook-profil, og seniorerne blev introduceret i, hvordan de via Facebook kan følge med i deres børnebørns liv, samt hvordan de via Facebook kan skabe og holde kontakten ved lige med deres gamle venner og bekendte. Desuden fik seniorerne mulighed for at gennemgå artiklerne om deres fortællinger inden eleverne skrev dem færdige.

I dette katalog præsenteres alle artikler om hverdagslivet for få generationer siden - fortalt af seniorer og skrevet af elever.

**Stokkemarke
Friskole, 9. klasse**

**Stokkemarke, Lolland
Kommune**

En fortælling om livet
Af Stephanie Nelander og
Helene Frederickson

Pigen fra Polen
Af Annika, Natacha & Keila

**Ikke særlig rig,
men lykkelig barndom**
Af Sofie Rasmussen og
Rikke Frederiksen

Gammel, men ung i sindet
Af Gustav Brix, Kasper Kristensen
og Marcus Hoffmann

Esters liv
Af Ditte Hertz og Kia Pedersen

Fjordskolen, 8. B

**Nykøbing Falster, Guld-
borgsund Kommune**

Solidaritet mellem generationer
Af Julie, Georg, Emma og Haris

Solidaritet mellem generationer
Af Daniel Orizi og Maria Madsen

Solidaritet mellem generationer
Af Casper Jensen og Sonya Nagi

De gamle dage
Af Mads Rommelhoff og
Caroline Nielsen

Solidaritet mellem generationer
Af Teolinda Rogova, Emilie Solvhøj
og Maria Nielsen

**Senioren Benny Brædder
fortæller om sit liv**
Af Karoline Klippmann og
Philip Madsen

Solidaritet mellem generationer
Af Mikkel Ross og Thea Husen

Solidaritet mellem generationer
Af Mathias Kildegaard Larsen,
Olivia Lander og Tobias Priess

**Solidaritet mellem generationer
– sæt ressourcerne i spil**
Af Ida Laursen og Burhani-diin
Mahamoud

Rugvængets Skole, 9. B

Ballerup Kommune

**Interview med den ældre
generation – nutidens og
datidens unge**
Af Nicklas Wong & Oliver Mikkelsen

**Artikel om René Jønsson
på 65 år**
Af Tenna Østerberg

Hr. Preiland
Af Alexander, Durim og Jesper

Artikel
Af Sabrina, Emma og Louise

Fra 1950 til 2000
Af Emelj Abdijevski og
Malene Thomsen

Interview med Ingelise
Af Zolfi Bahaa og Emre Sener

Interview med Kurt og Lillian
Af Enes og Muhammed

Interview med Hans-Erik
Af Aseel Sammar

**Fjordskolen
– Byskoleafdelingen, 9. B**

**Nakskov,
Lolland Kommune**

Seniorerne på besøg
Af Line og Bibi

Ungdomslivet fra 60-70'erne
Af Leonora Demaj, Amalie Fischer
Nielsen og Patrycja Haja

Ældre på besøg
Af Hanna og Rron

**Ungdomspolitikken
dengang og nu**
Af Emma Jespersen og Selina
Baertschi

Seniorer på besøg
Af Mike, Jonas, Lasse og Magnus

Seniorer på besøg
Af Amel og Dennis

Ældre på besøg
Af Lindrit og Frederik

Indhold

29 artikler om hverdagslivet for
få generationer siden.

- 9 **Stokkemarke Friskole, 9. klasse**
Stokkemarke, Lolland Kommune
- 17 **Fjordskolen, 8. B**
Nykøbing Falster, Guldborgsund Kommune
- 29 **Rugvængets Skole, 9. B**
Ballerup Kommune
- 39 **Fjordskolen – Byskoleafdelingen, 9. B**
Nakskov, Lolland Kommune

Stokkemarke Friskole, 9. klasse

Stokkemarke, Lolland Kommune

9. klasse på Stokkemarke Friskole fik i vinteren 2012-2013 besøg af fem seniorer i forbindelse med de to workshops om fortællinger og IT. De to workshops blev afholdt i skolens hyggelige aula. Den første workshop blev afholdt inden jul, og aulaen var derfor pyntet op med juletræ og julepynt, mens de ældres fortællinger blev suppleret af hyggelig julemusik i baggrunden.

Allerede på første workshop gik snakken rigtig godt i alle grupper, og seniorerne gav udtryk for, at det var rigtig hyggeligt at fortælle om gamle dage, mens eleverne syntes, at det var spændende at høre om gamle dage fra nogen, som selv har oplevet det. På den anden workshop gav både elever og seniorer udtryk for, at de glædede sig til gensynet, og også denne gang gik snakken rigtig godt mellem eleverne og de ældre. På denne workshop introducerede eleverne de ældre i, hvordan man bruger Facebook, og selvom flere seniorer allerede havde en Facebook-profil forud for workshoppen, gav flere udtryk for, at det var rigtig godt at lære mere om, hvordan man rent faktisk bruger Facebook.

Eleverne og de ældre har i en spørgeskemaundersøgelse alle udtrykt stor tilfredshed med forløbet, og flere har givet udtryk for, at de håber, at de kan få lov til at være med i lignende forløb igen en anden gang.

Seniorerne er efterfølgende blevet inviteret til skolens fastelavnstest, og flere har takket ja til tilbuddet.

En fortælling om livet

Skrevet af: Stephanie Nelander og Helene Frederickson

Vi har snakket med Bente Kroman Hjelmkilde på 75 år. Bente er vokset op på Fyn sammen med sin familie, som består af hendes forældre og to søskende. Hun er den ældste, både blandt sine søskende og sine fætre og kusiner.

Da vi spurgte ind til krigen, fortalte hun, at hun kun var 2 eller 3 år gammel, da den startede, men alligevel husker hun tydeligt, hvor småt alt var, og hvor lidt de egentlig havde. Hun fortalte også, at luftalarmen tit lød, da de boede tæt på Lillebælt, og tyskerne gerne ville have broen sprunget i luften.

En anden ting, hun husker, er, da hun var 5 år og fik en dukke af sin mormor. Hun fortalte at den var blevet købt under disken. Herefter hev hun dukken op ad tasken for at vise os den. Man kunne se, at den var gammel, men det var også tydeligt, at den var blevet passet godt på.

Skolegang og konfirmation

Vi spurgte også ind til hendes skolegang, og hun fortalte, hvordan hun var startet i skole, der hvor hun boede, men var blevet nødt til at flytte til sine bedsteforældre

for at gå i skole der. Der var en helt anden skolekultur, som var meget overraskende for hende. Hun fortalte, at hun skulle til at synge fædrelandssange, i stedet for de børnesange hun havde været vant til. Derudover var hendes lærer meget oprevet over, at hun ikke kunne strikke.

Da vi snakkede om konfirmationen, fortalte hun, at hun havde grædt og grædt under talerne. Dog er det kun en tale, hun virkelig kan huske. Det var forsangeren fra højskolekoret, der sammenlignede konfirmander med ny udsprungne kastanjeblomster.

Hun fortalte også med et smil om, hvor meget hun var imod at blive puttet i hofteholder for første gang. Dog var det noget, hun skulle. Hun var meget glad for sin lange konfirmationskjole, der var blevet købt i Schweiz. Udover det, fortalte hun om de sko, hendes far havde købt. *"Det var rigtig svært at få sko dengang, men*

min far havde fundet nogle, som havde kostet en femmer, og de var så grimme! Jeg skammede mig,” sagde Bente Hjelmkilde.

Efter at Bente gik ud af skolen, kom hun på gymnasiet. Som hun blev ældre, blev hun seminarielærer, hvilket hun holdt meget af. Hun har også skrevet bøger. Et par kogebøger og en rengøringsbog, der hedder ”Rent fra A-Å”. Udover det er hun i gang med sin næste bog.

Bentes familie

Et andet stort emne, vi kom ind på, var Bentes familie. Hendes far arbejdede først som skolelærer, derefter højskolelærer og kom så ind i brugsforeningerne. Senere, efter Bente var blevet voksen, fik hendes far tilbudt et job i Filippinerne. Han var ikke helt sikker på, om han skulle tage af sted, men han blev overtalt af Bentes mor. Han arbejdede der i 5 år,

før han blev tilbudt et job i Kenya med flere karrieremuligheder. Selvom hendes far arbejdede langt væk, havde de stadig et godt forhold og sendte breve til hinanden. Bente blev gift og fik børn. I dag er hendes børn og børnebørn spredt over verden.

Nogle af hendes børn bor i USA og andre bor i Nigeria. Hun sender dem billeder hver dag. Hun besøger dem også nogle gange, og hun var på et tidspunkt i USA i 3 måneder for at passe sit yngste barnebarn, Laura.

Hun har også været med i et stort kirkekor i USA, da hun elsker at synge. Det er også grunden til, at hun går i kirke hver søndag.

Det leder os videre til Bentes juletraditioner. Hun synger ekstra meget i juletiden. Specielt når det er advent. Her tænder hun adventskransen efter det er blevet

mørkt og synger en sang eller to. I hendes barndom blev julen holdt hos hendes farfar og farmor, men da de blev for gamle, blev julen i stedet holdt hjemme hos Bentes familie.

Pigen fra Polen

Skrevet af: Annika, Natacha & Keila

At være med i projektet "Solidaritet mellem generationerne" har været meget spændende. Ikke nok med at det har givet os mulighed for at møde en masse rare mennesker. Vi er også blevet meget klogere på, hvad det ville sige at være barn under 2. verdenskrig.

Vi interviewede Margareta Kristoffersen, en 70-årig kvinde med gang i den! Vi havde spørgsmål, der strakte sig fra alt om familielivet, til hvordan skolen var, da hun var barn/ung.

Og præcis skolemiljøet husker Margareta som noget rigtig møg. Man fik tæsk af lærerne, og især en som hende, for hun var fra Polen, hvilket gav god anledning til et par øretæver. Også børnene var hårde mod hinanden, kunne vi forstå på hendes historie omkring gårdmandsbarnet Klaus, som engang havde revet hendes kjole ned midt i skolegården: "Jeg tæskede ham!" grinede Margareta, "Jeg tæskede ham, simpelthen. Jeg har aldrig fundet mig i noget!" lød det muntert fra den ældre dame, og vi kunne ikke lade være med at trække på smilebåndene.

"Jeg er jo flygtning fra Polen," fortalte Margareta os, hvorefter vi fik mange spændende historier, om det at være barn under en krig.

"Jeg var 3 år gammel, da SS mændene kom og spurgte efter min far. Dengang gemte vi os i en kelder ved en gård et sted, jeg aner ikke hvor. Min mor svarede købt, at hun ikke vidste, hvor han var, selvom vi alle var

klar over, at han gemte sig i den store kulbunke. En af mændene rakte ud efter mig, fik fat i min arm, og kastede mig ind under en af deres heste. Jeg var bange for heste længe efter."

Margareta fortalte, at efter denne episode blev de sejlet til Danmark – mere præcist Holstebro. De blev i Danmark, og tilsammen boede hun og hendes familie på fire forskellige flygtningecentre. Her drak mændene meget! Også hendes far: "Jeg husker ikke, at have set ham ædru." Margaretas familie var fattig – det var de fleste på flygtningecentrene, så for at have råd til sprit til kaffen, solgte hendes far hende til andre mænd. Hendes far tæskede hende også, men det var jo meget normalt. Engang var mændene så fulde, at de ikke ænsede den slåskamp, Margaretas mor udrettede i baggrunden. "Enhver mor synes jo, hendes barn er det bedste, så det kom der jo slåskamp ud af. Mig og mine fire søskende heppede løs! Og mor stak hende den hårrivende dame en på tuden!" Og netop historier som denne, er nok det, der gør, at Margareta, uden at tøve, svarede ja, da vi spurgte, om hun havde lyst til at prøve at være ung i dag, hvis hun kunne.

Vi spurgte også ind til, hvordan holdningen til homoseksualitet var dengang. Det var ikke noget, man måtte, men Margareta synes, at det er okay, for man kan jo ikke gøre for, hvordan man er født. Så trods hendes opdragelse, har hun valgt at se på homoseksuelle som på alle andre mennesker.

Margareta blev gift som 19-årig, begrundet at hun var fem måneder henne i en graviditet, og dengang var det vigtigt at være gift, når man fik børn!

Der er nu gået 6 år fra hendes mand døde, og hun har været alene siden. Hun får tit besøg af familien, når der ikke er for glat til, at de kan tage motorcyklen, så det er ikke fordi hun føler sig ensom.

Det har været en spændende oplevelse, som vi vil huske længe, og vi glæder os meget til det fortsatte projekt.

Ikke særlig rig, men lykkelig barndom

Skrevet af: Sofie Rasmussen og Rikke Frederiksen

Efter mødet med Bent Andersen på 68 år er vi blevet klogere på, hvordan det var, da Bent var barn.

Bent er født i Køge og opvokset med en far, der var bonde, en mor som var hjemmegående og sine tre søskende. I dag er Bent formand for Ældre Sagen, og han bor sammen med sin samlever, Birgit.

Når børn i dag skal i skole, er det forældrene, der kører, og ellers gør skolebussen. Men ikke for Bent, der cyklede 5 km til og fra skole alle dage på året. Når regningerne blev for meget for Bents familie, flyttede de, og derfor har Bent aldrig haft en barndomsven, hvilket er ret trist ifølge Bent. Men på trods af mangel på penge, er Bent aldrig gået sulten i seng.

Da Bent var 17 år og lidt træt af sine forældre, flyttede han hjemmefra. Han flyttede ind på et værelse i Kalundborg, hvor han gik på gymnasiet. Efter gymnasiet

kom han ind som soldat. Imens han var i militæret, mødte han en pige. De fik et barn sammen og giftede sig.

Så var det tid til at vælge uddannelse, Bents forældre mente, at ingeniør var vejen frem, men Bent ville være noget, hvor han kunne tjene penge. Så han valgte politiet, nu da han også havde en familie, han skulle forsørge.

Bent fortalte en lille historie, fra han var på ferie hos sin mormor: *"Min mormor kom hen og spurgte mig, om jeg ville have en flødeskumskage. Jeg svarede selvfølgelig ja, og min mormor viste mig ud til gårdspladsen, og hun sagde værsgo og pegede på den største hundelort, hun kunne se"*.

Bent er aldrig blevet slået i skolen, men der har været nogle episoder derhjemme,

hvor en ørenfigen har været på sin plads. Blandt andet da Bent og hans bror skød deres høns med en slangebøsse, og tog de døde høns og smed i møddingen. De sagde, at det var ræven, der havde taget hønsene.

Ifølge Bent er ungdommen meget mere engageret i samfundet og politik i dag, i forhold til da Bent var ung.

Bent synes, at det er dejligt, at vi har fået så mange muligheder med hensyn til elektronik, men det er også en dårlig ting, fordi vi 'guffer' for meget i os, lidt ligesom slik – man kan ikke få nok

Gammel, men ung i sindet

Skrevet af: Gustav Brix, Kasper Kristensen og Marcus Hoffmann

Cai Møller født 1936

Cai er født i Rønne på Bornholm. Han er uddannet som elektriker, men er derefter blevet uddannet som rejsemontør, så han har stort set altid haft en bil. På nuværende tidspunkt cykler han 5-30 kilometer hver dag. Han har et barn, 4 børnebørn og 3 oldebørn.

"Det kunne være sjovt at være barn igen, men det er ikke noget, jeg ønsker. Jeg tror godt, at jeg ville kunne leve i en ung krop og acceptere det," fortæller Cai. Han bor i Landet i Søllested. Der er en aktiv pensionistforening med forskellige aktiviteter, som golf, bingo banko m.m. *"Man vænner sig efterhånden til at blive ældre. Jeg fortryder ikke noget fra min ungdom."* Cai har en kone, som har dårlig ryg. Cai synes, det er irriterende med dårlig ryg, når man skal binde sko og andre ting, hvor man skal bukke sig.

2. verdenskrig

Naboen var meget aktiv mod tyskerne. Alle Cais søskende sov på samme værelse, hvor hans mor og far havde soveværelse. De havde kun én cykel under krigen, som han delte med sin bror. De blev nødt til at vende baghjulet om, fordi de havde fået gear på cyklen og der var tandhjul på hver side af dækket. Faderen hed Hans Kristian og moderen hed Gerda. Faderen var bøgerhandler og fotograf. Moderen var hjemmegående. De fik mad hver dag, og gik ikke sultne i seng. De kendte en bonde, som havde et levende hegn, hvor de kunne have et par høns, så de kunne få æg eller slagte dem.

De havde "bander/grupper", hvor de holdt sammen. Miljøet var godt, og folk havde penge til mad og tøj. Han havde et par pligter i hjemmet. Man skulle skifte tøj efter skole, fordi skoletøjet var dyrt. Man skulle selv skaffe brændsel fra møbler. De stjal kul ved at smide kæppe ind under kulvognen, så røg der et par

stykker kul af, som man gik og samlede. Der var mange gange nedkastninger, og de var tit ude for at se efter ting, som de ikke havde fået med, såsom kasser osv.

Han kan ikke huske, da tyskerne kom, men kun at de var der. De måtte for eksempel ikke lære engelsk i skolen. Det var ret irriterende, og flere gange om ugen var der sirener. Politiet blev også fjernet. Faderen var med i et civilforsvar også kaldet "Føl", og han kendte nogle modstandsfolk. Cirka 10 % var modstandsfolk på Bornholm.

Cai var 9 år, da krigen sluttede.

Cai ser meget frem til næste "workshop", og han synes, at det bliver spændende at snakke med os unge igen.

Esters liv

Skrevet af: Ditte Hertz og Kia Pedersen.

Fredag d. 14/12-2012 snakkede vi med Ester Romme. Vi kom blandt andet ind på 2. verdenskrig, familielivet og uddannelse.

Ester Romme er døbt i Stokkemarke kirke i 1930, hvor også hendes mand blev døbt, og i 1954 blev parret også gift der. Bryllupsfesten var stor og blev holdt på Stokkemarke kro. Esters mand gik desværre bort ved juletid forrige år.

Esters familie og uddannelse

Esters far havde et firma, hvor der blev arbejdet med lidt af hvert. Man kunne købe alt – undtagen flyvemaskiner.

Esther gik på Maribo Gymnasium. Hver dag cyklede hun de 15 km derop og tilbage. Ester var kun få gange i 1. klasse i Keldernæs. Hun gennemgik en optagelsesprøve og blev optaget i en klasse, som den 31. elev.

Esters far ville ikke have hende på gymnasiet. Han ville hellere have hende til at overtage firmaet efter ham.

Ester havde ikke særlig mange venner, da der ikke var tid til det med den lange cykeltur hjem fra skole, og så var der jo også lektier, når hun kom hjem. Også hendes søskende gik i skole, men hendes meget ældre storebror var allerede flyttet hjemmefra, da Ester startede i skole. Ester var ikke særlig knyttet til sine søskende. Hun var en efternøler. Hun startede på Gærlev Idrætshøjskole og blev uddannet som instruktør, og hun er det stadig den dag i dag.

2. Verdenskrig

Ester var 10 år, da krigen brød ud i 1940. I Esters hus var der mange mennesker ved spisetid. Mere præcist 16 mennesker spiste med hver dag. Ester og hendes familie hørte hver dag BBC, selvom det var forbudt.

”Hvis du ikke bevæger dig ud til det, du ikke kender, oplever du aldrig noget nyt!” påpeger Ester. Da vi spurgte Ester *”Hvad mener du om modstandsgrupperne?”* mente hun, at det var et underligt spørgsmål, men vi fik dog et svar.

Hun blev medlem af en Røde Kors gruppe. Møderne var efter klokken otte, hvor der var udgangsforbud, så hun bevægede sig uset ud, for hvis hun blev opdaget, kunne hun risikere at blive taget eller skudt af tyskerne.

Fjordskolen, 8. B

Nykøbing Falster, Guldborgsund Kommune

Tolv seniorer var i vinteren 2012 på besøg hos 8. B på Fjordskolen i Nykøbing Falster, hvor de på to workshops skulle snakke om gamle dage og Facebook. Forud for begge workshops blev de ældre inviteret til en kop kaffe og et stykke kage på lærerværelset, inden de sammen gik op til eleverne i klasseværelset.

Lige fra starten gik snakken rigtig godt mellem eleverne og de ældre. Eleverne var velforberejdede, og de havde forberedt spørgsmål til de ældre om emner som skolegangen for få generationer, fritidsinteresser i gamle dage og hverdagslivet under 2. Verdenskrig. Seniorerne fortalte ivrigt om deres ungdom, og eleverne har på baggrund af de ældres fortællinger skrevet en række artikler, som følger på de næste sider. På den anden workshop introducerede eleverne seniorerne i, hvordan de bruger facebook, og flere seniorer fik oprettet en Facebook-profil.

Eleverne og de ældre har besvaret et spørgeskema om forløbet, og deres besvarelser viser, at der gennemgående var stor tilfredshed med forløbet – både blandt seniorer og elever.

Læreren og eleverne har planer om at invitere de ældre til et arrangement på skolen igen i den nærmeste fremtid.

Solidaritet mellem generationer

Skrevet af: Julie, Georg, Emma og Haris

Vi har interviewet IngerVibeke Svaneker og Mogens Klarskov – to ældre medborgere – om familieliv, fritid og skolegang for nogle generationer siden.

Da vi spurgte dem om, hvordan det var at gå i skole dengang, svarede Mogens, at han ikke kunne lide at gå i skole, fordi han var anderledes. *”Jeg gik på en lille skole, i det man kalder Udkantsdanmark,”* sagde Mogens. Han fortalte også, at de rige havde førsteret til alting, mens de fattige var bagerst og måtte rette sig efter de andre. Hans yndlingsfag i skolen var idræt, religion og billedkunst.

IngerVibeke svarede, at hun elskede at gå i skole. I frikvartererne hyggede hun sig med sine veninder, med hinkeruder, hønseringe og glidebaner om vinteren. Hendes yndlingsfag i skolen var matematik og håndarbejde. IngerVibeke gik på Hellerup Skole.

Både IngerVibeke og Mogens gik også i skole om lørdagen. Maden på skolerne var ikke ligefrem delikat, og derfor fik både IngerVibeke og Mogens madpakker med i skole.

Det var lidt om skolegangen for et par generationer siden.

Nu går vi videre til fritiden

Mogens havde ikke så meget fritid, da han arbejdede en del for sin bedstefar. Alligevel havde han dog tid til at spille fodbold og at gå til atletik. Forholdene var ikke så gode, og man skulle selv købe tøjet.

IngerVibeke skulle også selv købe tøjet til sine aktiviteter, og især dansetøjet var dyrt. Dog var forholdene gode. Hun har både gået til dans, spejder og friidræt. Om søndagen arbejdede hun hos en bager, og hun har også været babysitter en del gange. Hun har også gået til maskinskrivning og i fritidsklub med sine venner og veninder.

Vi har også spurgt ind til deres familieliv

Mogens havde to søskende. Dengang blev det ikke betragtet som en særlig stor familie. Han havde et rigtig godt forhold til sin familie og specielt til sin mor. Hans mor arbejdede på en fabrik, syede tøj og lavede mad. Når de skulle på ferier, var det mest på cykeltur. Ellers var Mogens med på skoleudflugter.

IngerVibeke havde tre søskende. Dog blev det heller ikke betragtet som en stor familie. IngerVibeke tilbragte meget tid sammen med sin familie. Hun havde også et rigtig godt forhold til sine forældre. Hendes far var ingeniør og moderen hjemmegående, indtil IngerVibeke var 12-13 år.

Når det kom til ferier, gik turen for det meste til Jylland for at besøge andre familiemedlemmer.

Solidaritet mellem generationer

Skrevet af: Daniel Orizi og Maria Madsen

Vi har talt med Egon Svendsen om, hvordan det var at leve for få generationer siden, og hvad der skete, mens han blev ældre.

Det første, vi talte med Egon om, var 2. verdenskrig. Han fortalte, at han ikke var særligt meget indblandet i krigen, da han boede lidt væk fra, hvor krigen foregik. Han boede i Nordsjælland, hvor der ikke var så meget fare, sagde han.

Det var primært inde i København, der blev bombet, sagde han. Han fortalte, at det var meningen, at tyskerne skulle ramme rådhuset, men at de ramte en skole i stedet. Der døde ret mange børn. Han siger også, at han ikke er racist eller har noget imod jøder. Men han har noget imod, hvis de fremmede danner bander og laver ballade.

Vi talte med ham om hans familiære forhold, og han fortalte, at han mødte sin kone Bente Nielsen til en familiefest, hvor hun var servitrice. Efter mødet til familiefesten lærte de hinanden bedre at kende og blev til sidst gift. Hans kone døde desværre for 10 år siden, og de har to børn, der ca. er 50 år gamle. Han har

også to børnebørn, og han kunne forstå konceptet med Ipad og mobiler, der kan alt muligt. De havde også en hund, der hed Tanja. Egon sagde, at det var en blanding mellem en golden retriever og en dobermann.

Når Egon er derhjemme, kan han vist bedst lide at se tv, mest gamle serier som eksempelvis Matador. Han har et lille hus, som han selv kan passe, selvom han i dag er 81 år gammel. *"Hvis bare jeg kan passe mig selv, og stå op hver dag uden hjælp, har jeg det fint,"* fortæller Egon.

Egon blev født d. 1/3 – 1931. Da han var mindre, gik han i skole hver anden dag. Det vil sige, at han også gik i skole om lørdagen. Efter skolen kom Egon i hæren. Bagefter det fik han et arbejde med at køre rutebil. Det gjorde han i 10 år. I dag er Egon formand for en pensionistforening. Her er blandt andet Lily Nielsen aktiv, som også var med til projekt: "Solidaritet mellem generationer". Det

var gennem hende, at Egon blev opfordret til at være med i projektet.

Egon kan ikke lide at læse mange bøger. Han kan ikke lide fantasibøger eller noget, der minder om denne genre. Han har ikke rigtigt sagt, hvad han kan lide af mad, men vi går ud fra at han kan lide det meste. Egon viser også lidt humoristisk sans i interviewet. Han kan godt klare et godt grin nogle gange.

Solidaritet mellem generationer

Skrevet af: Casper Jensen og Sonya Nagi

Vi har interviewet den 65-årige Mona Jacobsen. Vi har stillet hende et par spørgsmål om nogle forskellige emner.

Vi startede med at spørge Mona om skolegangen i den tid, hvor hun gik i skole.

Hver morgen var der morgensang med hele klassen, og det var meget kedeligt, udtaler Mona. De skulle have bestemt tøj på, pigerne skulle have nederdel eller kjole på. Bukser tog pigerne i hvert fald ikke på. Det var ikke noget, der var så normalt dengang, som det er nu. I frikvarterene var der ikke så mange af de redskaber, som vi har nu fx. gokarts, styler, fodboldbaner, osv. Så det, de lavede, var at hinke og sjippe.

I dag er der alligevel mange unge, der ikke benytter sig af de redskaber, vi har, for de fleste sidder bare inde i klassen med deres mobiler. Mobiltelefoner var der nemlig ikke i de gamle dage. Monas yndlingsfag var håndarbejde og hadefaget var sang.

Man har hørt, at børnene før i tiden fik bank af lærerne, hvis de ikke gjorde, som de skulle. Derfor har vi så spurgt Mona, om hun havde fået slag. *"Nej, jeg har aldrig fået slag,"* lød det fra Mona. Hun har vist været en, der altid lyttede efter i timerne. Dog fortalte hun, at det for det meste var drengene, der fik bank.

Vi har også spurgt hende til hendes fritidsinteresser. Mona gik til spejder, og det var noget, hun rigtig godt kunne lide. Det var også noget, mange piger gik til. I hendes fritid var hun også sammen med sine veninder. En anden ting hun lavede i fritiden, var at hjælpe sin mor med husgerningen og andre forskellige ting, da hendes far desværre gik bort.

Det sidste emne, vi kom ind på midt i interviewet med Mona, omhandlede musik.

I de ældre dage hørte de ikke specielt meget musik. Hun lytter heller ikke overdrevet meget til musik nu, men til tider hører hun da stille og rolig musik, såsom Kim Larsen og Anne Linnet. Det betyder ikke så meget for hende, hvem kunstneren er, når hun hører sange.

Nu er Mona også kommet på Facebook og er klar til at udfordre den fagre nye verden.

De gamle dage

Skrevet af: Mads Rommelhoff og Caroline Nielsen

Arne Andersen er en mand, som har oplevet mange forskellige ting. I artiklen fortæller han om sin skolegang, sine fritidsinteresser og om 2. verdenskrig.

Skolegangen

Arne fortæller, at de faktisk havde mange lektier for, da han gik i skole, men det var ikke de samme lektier som i dag. De fik for eksempel salmevers for, noget religion, regning og skrivning. De var kun i skole hver anden dag. De mødte op på skolen klokken 8:00 om morgenen og fik fri ca. klokken 16:00.

Anden, tredje og fjerde klasserne havde nemlig skole den ene dag, og så havde alle de større klasser den anden dag. 0. klasse fandtes ikke dengang, så i anden klasse var man de yngste.

Arne fortalte, at man startede som 8-årig og gik ud af skolen efter syv år. Der fandtes faktisk også "dingser" og "banditter" – det er der nok ikke lavet så meget om på. Dengang blev man bare straffet. Der fandtes ikke decideret nogle straffekategorier. Det var mere, hvad humør læreren var i. *"Hvis jeg havde lavet noget slemt nok, fik jeg en seddel med hjem, og det var ikke sjovt, for så kunne man få en ordentlig røv-fuld,"* fortalte Arne selv.

Fritid

Det mest populære indenfor den tid, var fodbold og håndbold. Arne gik selv til fodbold i sin fritid. Der var også badminton, tennis, osv., som Arne fandt tid til, når han ikke var i skole og ude at arbejde. Det var ellers sjældent, at han var sammen med vennerne i fritiden, det var svært at finde tid ved siden af ens arbejde. Arne arbejdede som bydreng. Han sparede de penge op, som han tjente til tøj, slik, og resten gemte han.

Man begyndte at tjene cirka et år før, man blev konfirmeret. Så da Arne kom hjem fra skole, skulle han ud at tjene, og kom først hjem ved spisetid. Sådan plejede det i hvert fald at være, siger Arne.

Krigen

Arne havde første skoledag, da eskadrillerne fløj ind over byen. Dengang d. 9. april 1939 var han otte år. De nåede lige at blive skrevet ind, og så måtte de gå hjem. Han kunne ikke rigtig gøre noget,

men han havde læst, at de gjorde modstand nede i Sønderjylland. Arne boede selv længere oppe i Jylland med sine ni søskende og sin mor og far. Arne havde egentlig ikke noget imod at stå ansigt til ansigt med de tyske soldater. Det havde han gjort mange gange. De var jo ligeså kedede af det, som ham. *"De var søde og flinke,"* fortæller han. Arne og hans venner var nysgerrige efter at se kampvognene, efter soldaterne havde haft øvelse.

Cirka en halv kilometer fra hvor hans mor boede, blev der skudt en flyvemaskine ned. Arne var derhenne og kigge, men han kunne dog ikke nå helt hen på tæt afstand, da de tyske soldater stod i vejen. Det var en engelsk flyvemaskine. Det tog lang tid at samle alle stumperne op, fortalte Arne.

Der var i alt fire fly, der var styrtet ned i området, hvor Arne boede. De engelske fly smed for det meste brandbomber, fordi de skulle af med noget vægt, når tyskerne var efter dem.

Solidaritet mellem generationer

Skrevet af: Teolinda Rogova, Emilie Sølvhøj og Maria Nielsen

Vi har talt med Lilli Jensen på 85 år om, hvordan det var, da hun var ung, og hvordan hun har oplevet 2. verdenskrig.

Lilli fortæller, at hun var 13 år, da krigen startede, og 18 år da den sluttede. Hun fortæller, hvor tydeligt hun huskede, da de tyske fly fløj over byen. Om hvordan hun fik sin første appelsin, cyklede ned til grøften, og satte sig der og spiste den.

”Vi havde aldrig haft rigtig kaffe, så da vi fik rigtig stærk kaffe fra vores familie fra Amerika, lå vi vågne hele natten,” fortalte Lilli.

Der var danske piger, der havde været sammen med de tyske soldater. Det kunne folk åbenbart ikke lide, så de blev sat i en vogn og kørt gennem hele byen, imens folk råbte grimme ord og spyttede på dem. Men Lilli var heldigvis ikke en af dem. Men hun fortæller, at de tyske soldater var lækre.

Vi har spurgt Lilli lidt om, hvordan det var at gå i skole under krigen, og hun fortæller, at man kun gik i skole hver anden dag og blev aldrig slået. Lilli flyttede skole fra Idestrup skole til realskolen i Nykøbing F., for hendes far ville ikke have, at hun skulle gå der, for læreren var dårlig. Men hun blev aldrig mobbet.

Vi har spurgt Lilli lidt om, hvordan kærlighedslivet var dengang, og om hun var gift. Det var hun, men de blev ikke tvunget sammen. Hun var gift med en ung mand, men forholdet var ikke så godt, og det var det ikke, fordi han drak rigtig meget. Han var alkoholiker. Så de blev skilt tidligt.

Vi har spurgt hende lidt om, hvilke fritidsinteresser hun havde, og hvad man kunne gå til. Man kunne gå til håndbold, fodbold og porcelænsmaling. Man kunne ikke gå til svømning, men de stod på skøjter, når der var sne, men man kunne ikke gå til det. Der var ingen krav.

Musikken dengang var meget anderledes i forhold til i dag. Det var bl.a. The Beatles og stille musik. Rolling Stones og Peter Belli hørte man meget dengang.

Når Lilli og hendes veninde kom hjem fra skole, løb de altid ud i skoven og plukkede blomster og bær til at fremstille saft. En dag kom de til at spise noget som de ikke kunne tåle, så de blev meget syge og kastede op.

Da Lilli fortalte om sin konfirmation, fortalte hun, at hun bar en blå lang kjole med puffer på skuldrene og sko med hæl på. Festen blev holdt derhjemme, fordi de ikke havde råd til et stort lokale. I gave fik hun en taske lavet af kalveskind og en ring.

Efter hendes konfirmation kom hun til at arbejde på et kontor, og hun har også arbejdet i Mødrehjælpen. Lilli deltog ikke selv i hippietiden. Det interesserede hende ikke at gå rundt i fjollet tøj og være flippet.

Vi har hjulpet Lilli med at oprette en Facebook profil, så hun kan møde gamle venner, bekendtskaber og familie.

Senioren Benny Brædder fortæller om sit liv

Skrevet af: Af Karoline Klippmann og Philip Madsen

Vi har interviewet senioren Benny Brædder fra Nykøbing Falster, og hørt om hans liv før i tiden sammenlignet med nutiden.

Benny Brædder er en frisk og åben mand sidst i 60'erne, som altid har haft en vis passion for sport, især fodbold. Benny har altid, fra en meget ung alder, spillet fodbold. Udover selv at gå til fodbold, har Benny også været træner for lille og miniput drengene i b.1901, som er en udbredt fodboldklub i Nykøbing F.

Benny har beskæftiget sig med al slags sport, bl.a. bordtennis og fodbold.

Benny har aldrig været ret glad for skolen eller haft megen respekt for lærerne. Da Benny var dreng og gik i folkeskole, blev eleverne tit slået, hvis de f.eks. ikke var opmærksomme nok eller havde lavet ballade. Hvis han havde fået slag i skolen, fik han oftest også slag af sin far, da han kom hjem.

Hans yndlingsfag i folkeskolen var regning. Da Benny sluttede syvende klasse gik han ud af folkeskolen som 14-årig. I en alder af kun 16 år begyndte han på en uddannelse som håndværker/smed. Benny havde ingen store karrieremæssige drømme. Dog uddannede han sig senere som glarmester.

Benny Brædder har været gift med sin kone i 27 år! Hans kone har to børn fra et tidligere ægteskab. Benny betragter dog børnene som sine egne. Derfor betragter Benny nu sig selv som morfar og farfar, da hans børn hver har fået to børn.

Benny underviser i dag på Københavns Tekniske Skole, og han er meget fascineret af nutidens teknologi, og hvor langt vi er nået med den på så kort tid.

Benny har meget respekt for nutidens unge og han kan godt lide at være i selskab med unge mennesker. Han mener, at unge opfører sig præcis, som deres

forældre gjorde, da de var unge. Derfor mener han, at de unges forældre burde behandle deres børn på den samme måde, som de selv ville behandles, da de var unge.

Da Benny har meget respekt for unge og synes godt om at være sammen med dem, giver det meget mening, at han i mange år har holdt foredrag om uddannelser til unge over hele landet.

Solidaritet mellem generationer

Skrevet af: Af Mikkel Ross og Thea Husen

Vi har haft æren af at interviewe den skønne senior, Gurli Hansen, som oprindeligt kommer fra Roskilde. Hun er født i de tidlige 30'ere. Gurli er en frisk og åben kvinde, som havde en masse at fortælle om. At hun levede under 2. verdenskrig, gjorde, at vi kunne stille hende nogle meget interessante spørgsmål.

Gurli var ganske ung under 2. verdenskrig. Selvom hun den dag i dag er 75 år, kan hun stadig huske alt fra 2. verdenskrig, som var det en uge siden.

"Der var engang hvor min mand, mine børn og jeg var i en forlystelsespark. Vi gik hen til en sort dreng og spurgte, om han ikke skulle prøve nogen af de mange karrusseller, der var. Men drengen havde ikke rigtig lyst. Så sagde min mand, at vores to piger skulle op og prøve en karrusel, og om han så ikke også ville med op i den. Men så sagde drengen, at hvis han gjorde det, var

der ikke nogen, der havde lyst til at snakke med hans piger den næste dag."

Da Gurli var ung, blev hun ikke påvirket af mødet med udlændingene, som unge måske gør i dag. Dengang integrerede de sig helt normalt i forhold til nu, hvor de tit samler sig i kvarterer. De fleste udlændinge snakker heller ikke flydende dansk, men det hjalp Gurli og hendes mand mange unge udlændinge med. De har nemlig haft besøg af mennesker fra bl.a. Irak.

Hun lærte dem at snakke flydende dansk og med at prøve at få dem til at leve som en gennemsnitlig dansker.

Gurli fortæller, at skolen hele tiden ændrer sig, og dengang da hun var barn, var skolen anderledes, end den er i dag. Man havde stort set de samme fag som førhen, men man havde også fokus på sang og lignende ting.

Solidaritet mellem generationer

Skrevet af: Mathias Kildegaard Larsen, Olivia Lander og Tobias Priess

66 årige Knut Steitz fortæller om sin barndom, familieliv, skolegang, fritidsaktiviteter og hans liv i dag.

Knut er 66 år gammel. Han har en dreng på 45 år og en pige på 40 år. Knut er oprindeligt fra Tyskland, men han har været dansk statsborger siden 1992. Han kom til Danmark i 1969. Han læste EDB og økonomi. Han fortæller, at der efter krigen i Tyskland ikke var nogen jødeforfølgelse. Han var 21 år, da hans første barn blev født. Knut har en kone på 65 år.

Knut lever et moderne liv på Marielyst, og han er godt bekendt med de sociale medier. Blandt andet bruger han oftest Skype et par gange om dagen til at snakke med sin søn og datter eller familien i Tyskland. Knut er ejer af en LG Smartphone, som han og konen deler og to bærbare pc'er og en del mere, hvilket gør ham til en moderne senior. Vi må indrømme, at han vidste en del mere om edb end os.

Hans familie bestod kun af to personer udover ham selv. Da hans forældre levede, var hans far glassliber, og hans mor var hjemmegående. Han havde et godt forhold til sine forældre. Da han boede i Tyskland, var der strenge regler. De måtte godt besøge Østtyskland, men de måtte ikke komme tilbage – så skulle de blive der.

Da han gik i skole, var der cirka 25-30 børn i en klasse. De havde lektier for hver dag. Hvis de ikke gjorde, som læreren sagde i skolen, blev de hevet op i håret og slået på vejen ned.

Han sagde, at hans skole var meget spændende, men også hård. De skulle også gå i skole om lørdagen.

Hans søster og ham havde meget tid sammen. De gik altid en tur, når de var sammen. Han kørte med blomster og tjente mellem halvanden til to DM. Men før han kørte med blomster, var han på en fabrik.

I sin fritid gik Knut bl.a. til judo.

Solidaritet mellem generationer – sæt ressourcerne i spil

Skrevet af: Ida Laursen og Burhani-diin Mahamoud

Vi har haft fornøjelsen af at interviewe Kurt Christensen på 72 år. Vi har været inde på nogle spændende emner og er blevet klogere på en del ting.

Kurt Christensen er en frisk mand. Han kommer fra Femø, en lille ø, hvor han voksede op som barn. Da Femø er en lille ø, boede der heller ikke mange børn på øen.

Man gik i skole i syv år dengang, men man gik kun til 4. klasse. Det lyder nok mærkeligt, men skolesystemet var opbygget anderledes dengang. Da Kurt startede i 1. klasse, gik der syv elever i klassen. De havde deres eget klasselokale til 1. klasse, og derudover var der kun tre andre lokaler. Det forgik sådan, at man var to hold i klasserne – de som allerede havde gået i klassen i et år, og de nye som kom til. Så der var store og små i hver klasse, fortæller Kurt.

Der var både fordele og ulemper ved systemet dengang, for det hold, der havde været et pensum igennem, skulle have det meste gentaget, da det hold med de yngre kom til. Men de fik lært at regne og skrive.

Disciplinen var også anderledes dengang, for lærerne kunne godt finde på at straffe de elever, der ikke opførte sig ordenligt. Kurt fortæller, at de havde spanskør og

blev trukket i hårene bag ørene, når de ikke hørte efter. Kurt fortæller en historie, hvor han og hans skolekammerater havde rendt rundt og leget i frikvarteret. Da de kom ind, var læreren ikke kommet endnu. Kurts kammerater valgte derfor at lukke Kurt ned i den brændekasse, der stod i hjørnet. Da lærerinden kom, satte hun sig uheldigvis på brændekassen. Kurt turde ikke komme op, så han sad dernede hele timen i frygt for, at han ville blive straffet.

Spørger man Kurt i dag, om det var retfærdigt at blive slået, synes han, at det var ok, fordi man lærte af det. Man slap ikke af sted med det, man lavede, som man for eksempel gør i dag, hvor det er blevet afskaffet at slå børnene.

Kurt har i dag også en vis respekt for sin lærer dengang. Han mener, at det var med til at sætte grænser og få eleverne til at kende deres plads. Man kan sammenligne det med dem, der kom i lære – de nederste kunne ikke gøre noget, og de øverste var de magtfulde.

Ifølge Kurt har skolen i dag ændret sig på den måde, at man i dag gør meget ud af at kunne fremmede sprog. "Det lærte

jeg ikke meget af i min skoletid," beretter Kurt. Kurt kan mærke, at man i samfundet i dag bruger fremmede sprog meget. Det skyldes bl.a., at vi i dag lever i et multietnisk samfund. Kurt har derfor været nødt til at tage på rejseskolen for at kunne lære "rejseengelsk".

Kurt udtaler sig om forandringen i Danmark og nævner, at det mere var storbyerne, der mærkede forskellen. Herude på "bøhlandet" var der ikke så mange, der lagde mærke til noget. For eksempel da tørklædet begyndte at komme til Danmark, var det primært i større byer som København, at de dukkede op.

Kurt nævner, at han ikke har noget imod folk, som tilhører en anden race, kultur eller religion, så længe at de ikke tvinger deres regler ned over danskerne. Omvendt skal en dansker heller ikke tvinge en udlænding til at ændre sig selv på grund af deres indvandring til Danmark.

Rugvængets Skole, 9. B

Ballerup Kommune

I vinteren 2012-2013 fik 9. B på Rugvængets Skole i Ballerup besøg af ti seniorer, og eleverne havde glædet sig meget til at møde seniorerne på de to workshops om fortællinger og IT.

Forud for den første workshop havde eleverne snakket om, om de skulle sige 'De' eller 'du' til de ældre, men det var bestemt ikke nødvendigt, fik de med det samme at vide af seniorerne, som samtidig trak på smilebåndet – og så var den uformelle ramme lagt for to hyggelige og lærerige workshops.

Forud for den første workshop havde eleverne hver især forberedt en række spørgsmål, som de ville stille de ældre, om hvordan hverdagslivet var i deres ungdom. Snakken gik med det samme rigtig godt mellem de unge og seniorerne, og resultaterne heraf er illustreret i artiklerne på de næste sider. Den næste workshop skulle primært handle om Facebook, og flere af seniorerne fik hjælp af eleverne til både at oprette e-mail-adresser og Facebook-profiler, mens de seniorer, som var mere rutinerede brugere i Facebook, fik et godt indblik i, hvordan eleverne bruger Facebook.

Eleverne og de ældre har i en spørgeskemaundersøgelse alle udtrykt stor tilfredshed med forløbet, og seniorerne pointerede, at de syntes, eleverne var nogle meget søde og artige unge mennesker, og flere gav udtryk for, at de meget gerne vil mødes igen.

Det er derfor planen, at seniorerne inviteres til at besøge skolen igen i forbindelse med elevernes fremlæggelse af et projekt. Desuden er flere af eleverne og seniorerne blevet venner på Facebook, og de har planer om, at de vil lave en Facebook-gruppe, hvor de fremadrettet kan holde kontakten ved lige.

Interview med den ældre generation – nutidens og datidens unge

Skrevet af: Nicklas Wong og Oliver Mikkelsen

Den 4/12 2012 interviewede vi Alice Jønsson på 73 år og Kai John Jønsson på 77 år. Kai og Alice er mand og kone. De har kendt hinanden i 56 år og været gift i 53 år. De har 3 børn, 7 børnebørn og 2 oldebørn. Vi stillede dem bl.a. spørgsmål om deres barndom, ungdom, og hvad de kan huske fra 2. verdenskrig.

Det var utrolig spændende at høre om deres barndom, og om hvordan man levede i gamle dage. De snakkede rigtig meget om, hvordan de oplevede den kolde krig og 2. verdenskrig.

Vi lærte en masse nyt om, hvordan et barn levede i gamle dage. De havde f.eks. ikke rigtig noget legetøj, kun en dukke eller en bold. Om 2. verdenskrig fortæller Alice bl.a., at når der var luftalarm, så blev hun lagt ned i en vasketøjskurv, og så gik de ned i kælderen, hvor hele opgangen så sad og ventede, til det var overstået. Og efter krigen kom der for første gang chokolade til Danmark, så alle købte det. Og det smagte af h. til, så de blev alle syge og dårlige. Alice gik til gymnastik om vinteren og atletik om sommeren.

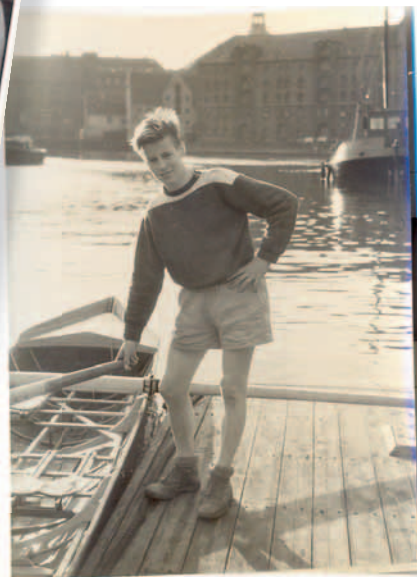
Kai mener, at unge i dag er mere trygge, end ungdommen var dengang. Han næv-

ner som eksempel frygten under den kolde krig, som alle måtte leve med – frygten for, at 3. verdenskrig skulle begynde, og at Danmark igen skulle blive besat. I dag kan leve man mere frit uden at skulle være bange for en ny verdenskrig.

Kai fortæller også, at der var meget sygdom efter 2. verdenskrig, så mange skulle

vaccineres. Da Kai var ca. 10 år, havde han nogle problemer med nyrerne, så han blev indlagt på et børnehospital, hvor de lå cirka 14 drenge. Drenge og piger lå ikke sammen. Nogle af de her børn havde leukæmi. Der var besøgstid en gang om ugen, men der var et par stykker, hvis forældre besøgte dem hver dag. Det var fordi, at de simpelthen ikke

kunne overleve. Derfor støtter Kai i dag organisationer som Kræftens Bekæmpelse og Børnecancerfonden.

Alice fortæller, at det var dødkedeligt at gå i skole, da hun var barn. Det var bare at læse, skrive og regne. Højdepunktet var, når man skulle til gymnastik. Den skole, Kai gik på, var delt op i to, drengene for sig og pigerne for sig. Dengang rejste man sig op, når læreren kom ind i klassen. Og man gik i skole om lørdagen. I hverdagene til kl. 14.00 og om lørdagen til kl. 12.

”Dødkedeligt at gå i skole”

Artikel om René Jønsson på 65 år

Skrevet af: Tenna Østerberg

Jeg har interviewet René Jønsson på 65 år fra Ballerup. René blev født på Vesterbro og startede i skole som 7-årig. Han startede på Oehlenschlägergade skole i en klasse med 40 drenge. Hver morgen stillede hele skolen op nede i skolegården klassevis og sang morgensang.

I Renés fritid som barn kunne han godt lide at spille fodbold, og gjorde det meget tit. Han spillede på Vestia fodboldhold. Han spillede fodbold, fra da han var 7 år til han blev 17 år gammel.

Det mest skræmmende, der er hændt René, er, da han var barn. Han og nogle venner legede nede i en kælder til en lejlighed, hvor der var meget mørkt. Da de løb igennem en gang, ramte de noget, der hang ned fra loftet. Det var en, der muligvis havde taget sit eget liv ved at hænge sig.

Renés familie har altid været en kærlig familie. Renés far har aldrig brugt fysisk vold og gik ikke ind for at slå børn. René boede i en 2½ værelses lejlighed sammen med sine forældre og sin storesøster. Hans far var tilskærer, og hans job var sæsonpræget, så han kunne kun arbejde halvdelen af året. Hans mor syede sko og havde derfor arbejde hele året. René selv har to adoptivbørn – en datter fra Indien og en søn fra Fyn, og han har i dag 6 børnebørn.

Hr. Preiland

Skrevet af: Alexander, Durim og Jesper

Vi har interviewet Frode Preiland om, hvordan han oplevede barndommen, krigene, skolen, og hvordan forskellene var dengang i forhold til i dag.

Frode Preiland blev født 22. oktober 1944. Han mistede sin far i en ung alder. Han var den ældste af børnene. Han har været gift, men hans kone døde. Nu har han fundet sammen med en anden. Han er medlem af en loge, hvor de tager på ferie sammen og laver andre aktiviteter.

2. verdenskrig / den kolde krig

2. verdenskrig sluttede i 1945, så han oplevede ikke krigen. Men hans familie har fortalt ham om, hvilken effekt krigen havde, og hvordan den påvirkede verden. Men til gengæld var han i live, da den kolde krig fandt sted. Han oplevede den som en meget negativ krig – tanken om, at et tryk på en knap kunne ødelægge en hel nation. Han blev sendt ind til livgarden i en ung alder, hvor han var med i et orkester. Han levede meget af musik, som han elskede.

Barndommen

Frodes barndom var meget hård, fordi han mistede sin far som 6-årig. I den alder fik han sit første arbejde som avisudbringer. Han havde også andre ting at tænke på, såsom at spille fodbold tre gange om ugen. Det var hans drøm at blive professionel fodboldspiller, men det blev desværre ikke på højt plan. Han stoppede sin karriere som 60-årig.

Skole

Skolegangen ifølge Frode Preiland var anderledes end nutiden. Hvis de ikke opførte sig ordentligt, ville de blive sendt ud på gangen, og blive slået af læreren. Det har Hr. Preiland prøvet. Frode var meget stor af sin alder, og det udnyttede han fuldt ud. Han var meget klog og engageret i skolen, så han havde få problemer med lærerne.

Tirsdag d. 4/12 2012 interviewede vi Lise Riise på 72 år. Hun kommer fra Brønshøj, men bor i dag i Ballerup med sin mand.

Lise er opvokset i Brønshøj hos sin mor, der adopterede hende, fordi hendes biologiske mor var for ung til at tage sig af hende. Lise havde mange veninder, da hun boede hjemme, og hun var meget sammen med dem. Lise synes selv, at hun var lidt forkælet som barn, fordi hun var enebarn. Lise og hendes familie havde en telefon og fik et fjernsyn i 1956. Det var der ikke særlig mange, der havde dengang. Lise kunne godt lide at gå i skole. Det var vigtigt altid at lave sine lektier. Ellers fik man skæld ud eller en sveder. Hendes ynglings fag var matematik, geografi og biologi, og Lise var ikke særlig god til fysik. Den store forskel på skolen dengang og i dag er ifølge Lise, at der er mere støj og uro i dag, og respekten for lærerne var større dengang. Hun flyttede hjemmefra som 21-årig.

Artikel

Skrevet af: Sabrina, Emma og Louise

Da Lise var lille, var hendes forhold til hendes familie godt, men hun så dem mest i ferierne, eller hvis der var fødselsdage. Lise vidste, at hun var adopteret, men ikke hvem der var hendes biologiske mor eller far. Det fandt hun selv ud af som 10-årig ved at læse nogle gamle breve. Lise fik 5 kroner om ugen i lommepenge. Som 18-årig fik hun kørekort af sine forældre, fordi hun ikke røg. Det var også som 18-årig, at Lise fik sin første kæreste, men først som 24-årig mødte Lise sin kommende mand. De flyttede sammen, før de blev gift, hvilket ikke var så velset dengang, så de skulle giftes inden en bestemt dato, for ellers måtte de ikke bo sammen. De flyttede til Ballerup i 1969, og sammen fik de 2 børn og 4 børnebørn.

I Lises fritid var hun meget sammen med sine venner, hvor de bl.a. legede meget med hønseringe. Lises første job var i en tøjbutik som 14-årig, men det var kun i sommerperioderne. Efter realeksamen kontaktede Lise et stort forsikringsse-

skab for at høre, om hun kunne få en kontorelevplads. Der startede hun 1/8 1957 og tjente kr. 365 om måneden. Det var nok til at købe tøj, gå i byen og betale for at bo hjemme. Lise er i dag formand for en idrætsforening, og der bruger hun meget af sin fritid. Ellers kan hun godt lide at spille kort, golf, høre musik og være sammen med venner og familie.

Lise synes, at børn har ændret sig meget i forhold til dengang, hun var lille. Dengang gjorde man alt, hvad de voksne sagde, fordi man mente, at de voksne altid havde ret. Lise mener, at de unge i dag gør mere, hvad de selv vil. Da Lise var helt ung, gik hun sjældent i byen. Hun mener, at unge går alt for tidligt i byen.

Lise mener, at unge bruger for meget tid på internettet, Facebook og mobilen. Hun mener, at unge går glip af for mange ting. Små børn er mere på Facebook end ude at lege. Da Lise var ung, var der ikke særlig mange, der havde telefoner, og hvis man havde en telefon, delte man

den med en eller flere. Lise brugte ikke særlig meget tid på teknologi, da hun var ung. Hun var mere sammen med venner eller så tv.

Da Lise var lille, havde man ikke køleskabe, som man har i dag. Dengang havde man noget, man kaldte for isskabe, hvor man skulle ned og hente is på et mejeri 1-2 gange om ugen. Unge dengang var anderledes end i dag. Man blev for eksempel ikke kigget skævt til, hvis man ikke havde det rigtige tøj.

Vi synes, at det har været rigtig hyggeligt at høre om Lises liv og om, hvordan det var dengang.

Erik havde taget ting med fra sin barndom.

Fra 1950 til 2000

Skrevet af: Emelj Abdijeviski og Malene Thomsen

Vi har interviewet Erik og Bente Gether Sørensen, som kommer fra Ballerup, om hvordan det var at være ung i 1950'erne.

Vi har valgt at interviewe Erik og Bente Gether Sørensen, om hvordan livet var i 1950 og opefter, og hvilket syn de har på vores barndom i forhold til deres egen. Vi havde en masse spørgsmål klar, som vi skulle stille dem omkring deres barndom. Et af de spørgsmål vi stillede dem, var, "Hvad er den største forskel fra dengang til nu?" Det mente de, var pengene, da de synes at prisen på varerne var steget enormt. Også selv pengenes udseende var ændret, og flere mønter og sedler var blevet kasseret, som f.eks. 5 øren, 25 øren, 1, 2, og 5 kronen var ændret, for før var der ikke et hul i midten, som vi kender

det i dag. 20 kronen var en hel seddel, og ikke en guldmønt, som vi også kender det i dag. Det var ikke så svært for os at sætte os ind i det, da vi også har oplevet, at pengenes udseende har ændret sig.

Det var en stor omvæltning for de ældre at skulle vænne sig til de sociale medier som f.eks. internettet. Men de ældre mener helt klart, at det er blevet lettere at kommunikere med hinanden, efter Facebook og andre internetsider er blevet oprettet. De har for eksempel fundet mange venner fra deres teenageår, som de stadig har kontakt med via Facebook.

Transporten dengang var næsten som i dag. De gik eller cyklede meget, sommetider kørte de med bybusserne, som det hed dengang. Når de skulle udenfor byen, kørte de med rutebil eller tog. De

res forældres første bil fik de cirka i 1955. Det var meget sjældent, at folk ejede deres egne biler.

Vi spurgte dem ind til nutidens teknologi. De syntes, at de nye gadgets som tablets, smartboards, og smartphones virkelig var smarte at have, for da de gik i skole, var intet af dette opfundet, og de mente, at det er en stor hjælp at have alle de ting. For da de var unge og skulle til eksamen, skrev alle i hånden, mens i dag skriver vi alle på computer.

Der er også stor forskel på, hvordan vi handler i dag, og hvordan danskerne plejede at handle. I dag er der ikke nogle regler for, hvor meget du må købe, så længe du kan betale. Men det kunne man ikke førhen. Der var noget, der hed

Interview med Ingelise

Skrevet af: Zolfi Bahaa og Emre Sener

Vores interview handler om Ingelise. Hun blev født i Randers i 1942, og hun startede i skole i 1949. Da hun så blev 11 år, fik hun en lillebror, der hed John, og søsteren hed Ulla.

Ingelise har oplevet 2. verdenskrig, men hun husker ikke meget fra den tid. Derimod husker hun meget fra sin ungdom. Fra 1940 til 1990 var der kun respekt i verden. Man havde respekt for familien, for de andre indbyggere, for arbejderne osv. Respekt spillede en kæmpe rolle i den tid.

Ingelises fars job i familien var at tage sig af økonomien og fødevarerne, mens Ingelises mor var hjemme hele dagen, hvor hun passede børn og lavede tøj. Der var ingen vuggestuer og børnehaver dengang – kun asylcentre.

Tøjstilen, da Ingelise var ung, var typisk hjemmelavet tøj, som blev lavet af mors gamle kjoler.

Ingelise gik i skole seks dage om ugen, og hun havde fri om søndagen – bl.a. af religiøse grunde. I skolen måtte man kun tale, hvis man blev spurgt, og man måtte godt slå børn.

Ingelises familie fik sit første fjernsyn i 1957, og der var kun én kanal. Faderen bestemte over tv og radio. Når Ingelise kom hjem fra skole eller noget andet og gerne ville se tv, var det altså faderen, der bestemte, hvad der skulle ses eller høres i radioen. Da Ingelise var helt ung, kommunikerede man via telegrammer, man delte en telefon, og man sendte breve.

"Ingelises største drøm, da hun var ung, var en fantastisk drøm, syntes vi." Det var at blive som hendes forældre. Hun ville blive en god mor og elske og hjælpe hendes børn, som hendes egen mor. Ingelises første arbejde var i 1957, hvor hun kom i lære som kasseassistent. Ingelise blev gift i 1960, og hun fik en lejlighed i Ishøj i 1969. Ingelise møder stadig sine venner hvert andet år. Hun plejede at møde sine venner hvert 5. år.

rationeringsmærker. Det er en slags kupon f.eks. på 50 gram smør eller en sæbe. Så når der ikke var flere kuponer, var der heller ikke mere mad, sæbe, og så videre.

De fritidsaktiviteter, de havde dengang, er nogenlunde de samme, som vi har i dag.

I 50'erne gik drenge også til fodbold, ligesom de gør i dag. Pigerne gik til dans, og det gør piger også i dag. I dag har vi dog et større udvalg af aktiviteter. I dag kan du gå til parkour og andre nye sportsgrene.

Interview med Kurt og Lillian

Skrevet af: Enes og Muhammed

Tirsdag den 4. december fik vi besøg af en masse seniorer. Da Kurt og Lillian kom ind i klasselokalet, troede vi først, at de var gift. Senere fandt vi så ud af, at de var gift – dog ikke med hinanden.

Det første, vi spurgte om, var deres skolegang. Lillian og Kurt havde de samme fag, som vi har i dag. Det var bare lidt anderledes. For eksempel var det kun drenge, som måtte have sløjd dengang. Og pigerne havde håndarbejde. Eleverne fik også tæsk af lærerne og af gårdvakterne. Hvis de gjorde noget imod reglerne, kunne de enten tage imod en eftersidning, eller der kunne blive ringet hjem til deres forældre. Hvis man ikke gad at have nogle af delene, fik man en lussing. Når læreren kom ind, skulle man rejse sig op. Det skulle man også hver gang, man skulle sige noget. Og det var altid Hr. eller Frøken. Lillian skulle en dag på julemarkedet med sin mor, og moderen havde aftalt, at hun skulle hente Lillian, når hun fik fri. Den dag havde Lillian fået skældt ud, og hun skulle derfor have en eftersidning. Det kunne hun ikke, og hun fik derfor en lussing.

Noget, som også var anderledes, var, at man skulle møde ti minutter i otte ved indgangen af skolegården. Der skulle man stå to og to, og først derefter fik man lov til at komme ind. Dem der kom for sent, skulle stå op af en væg, så alle der gik forbi kunne se, hvem der kom for sent. Dengang var der ikke køleskabe. Så måden, man holdt sin mad eller andet kold, var ved, at man kunne købe is hos et ismejeri. Kurt arbejdede dengang hos et ismejeri og cyklede rundt med kæmpe klodser af is. Det foregik på den måde, at hvis man skulle holde sine ting kolde, havde man en firkantet boks, som man lagde is ind i, så tingene blev kolde.

Et af de spørgsmål, som vi syntes var mest spændende var, hvad man lavede i sin fritid dengang. Dengang var der ikke særlig mange muligheder. Lillian og Kurt gik til spejder. Det var deres hobby. Man kunne ikke gå til så mange forskellige ting som i dag. Dengang var der spejder eller dans.

Vi syntes, at det var en rigtig hyggelig samtale vi havde med Kurt og Lillian, og vi håber, at det sker igen. Vi mødes igen d. 8. januar, og vi ser frem til endnu en god samtale.

Interview med Hans-Erik

Skrevet af: Aseel Samnmar

Tirsdag den 4/12 2012 fik vi i 9. b på Rugvængets Skole besøg af nogle seniorer. Formålet ved dette besøg var, at nutidens unge og seniorer skulle skabe interesse mellem hinanden og dele deres nyttige viden med hinanden.

Timen startede med, at hver elev eller gruppe skulle vælge en af seniorerne. Jeg valgte at være alene, da jeg bedre kan arbejde selvstændigt. Jeg var så heldig, at jeg valgte Hans-Erik, som var den ældste af seniorerne på 94 år.

Dagen før havde jeg planlagt nogle spørgsmål, som jeg ville stille til Hans-Erik.

Det første spørgsmål, jeg stillede Hans-Erik, var: "Levede du under 2. verdenskrig eller den kolde krig?" Jeg fik et meget overraskende svar tilbage, der lød sådan: "Jeg var soldat under 2. verdenskrig". Da jeg først hørte denne sætning, blev jeg helt vildt glad, og følte mig speciel, fordi jeg netop sad og interviewede en soldat, som har været med til at forsvare Danmark.

Straks gik Hans-Erik i gang med at fortælle om, hvordan det var at leve under 2. verdenskrig og ikke mindst at være soldat i Danmark. Jeg blev positivt overrasket over, hvor meget Hans-Erik kunne huske, og hvordan han fik alle de bittesmå detaljer med. Hans-Erik var kun 19 år, da han var soldat.

Hans-Erik beskrev starten af den 9. april sådan: "Jeg ved ikke, hvad klokken var. Vi blev vækket af en modbydelig højtydende sirene, vi lå længe og snakkede om, hvad det var for et spektakel. Mens vi lå og snakkede, hørte vi nogle flyvemaskiner. Jeg, der lå nærmest det åbne vindue, stak hovedet ud, og så på jernkorset, at det var tyske maskiner. Nu fik vi travlt, ud og fylde feltflasker, fylde patrontasker, hængte udrustning på bæltet. Mens alt dette stod på, blev vi på normal vis beordret fuldt feltmæssig ned i gården. Her var nogle ved at stille et træfod til rekylgeværet op, med det formål at skyde på flyverne, der fløj meget lavt over kasernegården. De blev stoppet af en officer med den begrundelse, at tyskerne ville skyde igen. På det tidspunkt var vi rasende, men senere efter nærmere eftertanke, var det tydeligt, at det var en rigtig beslutning officeren tog. Kasernen var omringet. Der fløj 5 til 6 bombemaskiner i området, samt at der ude på vejen kørte snesevis om ikke hundrevis af tyske transportbiler og motorcykler mod København."

Hans-Erik kunne også tydeligt huske sin barndom og skolegang og ikke mindst hans rolle under 2. verdenskrig. En ting

Hans-Erik og Aseel

vi havde tilfælles, var at både Hans-Erik og jeg ikke forstår en "kvidder" af matematik, som Hans-Erik beskrev det. Hans-Erik beskrev også, at lærerne var kloge og flinke, men man kunne godt få en knold på hovedet, hvis man ikke stod stille i køen, når man skulle op i klassen.

Fjordskolen, Byskoleafdelingen, 9. B

Nakskov, Lolland Kommune

9. B på Rugvængets Skole i Ballerup fik i vinteren 2013 besøg af otte seniorer, som sammen med eleverne skulle deltage i to workshops om fortællinger og IT.

Forud for den første workshop havde eleverne hver i sær forberedt en række spørgsmål, som de ville stille de ældre om, hvordan hverdagslivet var i deres ungdom. Eleverne havde i forvejen valgt forskellige temaer, og seniorerne fik derfor lov til at vælge grupper ud fra, hvilket tema de helst ville fortælle eleverne om. Eleverne havde udvalgt temaer så som, 'den kolde krig', 'ungdomsoprøret', 'skolegangen for få generationer siden' med flere. Som i de andre byer gik snakken også her godt mellem eleverne og seniorerne, og snakken gik lystigt om gamle dage. Og selv om snakken gik en smule i stå en gang i mellem, gik der ikke lang tid, før eleverne fandt på noget nyt at spørge seniorerne om. På den anden workshop blev de ældre introduceret i facebook, hvor der bl.a. blev genskabt kontakt til familiemedlemmer.

Eleverne og de ældre har i en spørgeskemaundersøgelse alle givet udtryk for stor tilfredshed med forløbet og nogle af seniorerne har i spørgeskemaet uddybet deres besvarelser ved at skrive, at det var: *'Rigtig godt'*, et *'Godt og tiltrængt initiativ'* samt at *'Det har været spændende at være sammen med de unge mennesker'*.

Seniorerne på besøg

Skrevet af: Line og Bibi

Birthe Funk fortæller om sin skolegang, og hvordan det var at bo på Bornholm. Hun fortæller, at hun begyndte at arbejde på "Berlingske Tidende", da hun kom til København i 1961. Der fik hun et chok, da hun aldrig havde hørt om bøsser og lesbiske før. Sådan nogle så man jo ikke til hverdag, og det grinte vi jo meget af.

Birthe fandt ud af, hvad en bøsse var, da hun begyndte at arbejde på Berlingske Tidende. Hun fandt ud af det ved, at hendes kontorchef var bøsse. Da de så skulle til jubilæumsfest hjemme hos ham, fandt de ud af, at han var sammen med en mand. Birthe har aldrig set et retarderet (handicappet) menneske. De gik ikke bare sådan på gaden. De var lukket inde i deres kreds. Da hun kom til København som 17-årig, siger hun selv, at hun var en rigtig bonderose.

Da hun kom til København, kom hun til at bo inde på Vesterbro i noget, der hedder Dannebrogsgade. Det var noget af det allerværste. Der lærte hun ting og sager. Men de var beskyttede. Deres forældre havde jo fortalt dem det, de skulle vide.

Der var kun en radiokanal, da Birthe var ung, og tv fik de først i 60'erne. I påsken og pinsen var der kun helligt musik i radioen, og ellers var det klassisk.

Når hun følte, at hun begyndte at kede sig, fortæller hun, at hun gerne læste en bog, og det gør hun stadig. Birthe elsker at læse bøger. Hun læser en bog på to dage. Det er det bedste, hun ved. Ellers

smed hun sig oppe i sin seng, hvor hun hørte radio og gramofonplader. Der var nogle blade, der hed romanblade, som handlede om sygeplejesker, der altid giftede sig med overlægen, og jo mere man læste dem, jo bedre kunne man selvfølgelig forstå ordene.

Birthe var meget lille og meget tynd, og hun levede i en lille provinsby. Hun vidste ikke dengang, hvad kriminalitet var. Hun valgte sine veninder fra den klasse under hende, fordi hun passede bedre sammen med dem fysisk. Pigerne og drengene var hver for sig. Drengene havde sløjd, og pigerne havde håndarbejde.

Birthe fortæller, at da hun var 14 år gammel, gik hun primært i skole og arbejdede om eftermiddagen. Hun passede børn i nabolaget og gik med aviser for at tjene sine egne penge. Om søndagen stod hun i mejeriet, hvor man solgte mælk og smør.

I Birthes fritid gik hun i biografen kl. 19:00 og skulle være hjemme kl. 22:00 PRÆCIST. Når hun skulle være sammen med veninderne/vennerne, mødtes de på torvet. Birthe fortæller, at hun havde lige så mange pigevenner som drengevenner.

Hun havde sin første kæreste, da hun var 14-15 år gammel. De dyrkede utroligt meget sport, drengene fodbold og pigerne håndbold, og så var de på atletikbanen to gange om ugen, hvor de kunne møde drengene, der spillede fodbold.

Hun var med til at starte en jazzklub, da hun var 16-17 år gammel. De hængte ud hjemme på deres værelser og skulle hjælpe med at arbejde i deres kolonihaver, hvor de skulle grave kartofler.

Birthes forældre var altid enige om, hvad hun måtte og ikke måtte, for Birthes mor bestemte. Deres største fornøjelse ved deres far, som de elskede meget højt, var for det første at han var meget blind, og så var han mere blød end deres mor. Deres fars rolle var blandt andet, at om torsdagen når han fik løn, så fik de lidt ekstra lomme penge. Han trænede fodbold, så hendes bror og hendes far holdt sammen, mens Birthes mor holdt sammen med pigerne. De strikkede og hæklede og så syede de deres eget tøj. De var rigtig fattige efter krigen, så der var ikke penge til tøj eller stof. De måtte derfor sprætte noget af det gamle op og sy noget nyt ud af det stof.

Birthe fortæller også, at det var dyrt at købe gam dengang. En gammøgle kostede kr. 50, og hvis hun så strikkede sokker, blev de klumpede, når de blev vasket, og det var hun meget sur over.

Da Birthe var 30 år gammel, begyndte hun på HF, fordi de var så fattige, så hun ikke måtte tage studentereksamen. Så da hun var 15 år gammel, skaffede hendes far et arbejde til hende hos en sagfører, og så skulle "lille" Birthe bare på kontor. Da de så flyttede til Nakskov i 1971, gik hun på HF her. Det var en hel anden verden. Så gik de med sådan nogle små børn fra 9.-10. klasse, som de kaldte det, og det var faktisk ret sjovt.

Kontakten var god – de var delt op i klikker, og de havde sådan en 8-10 drenge og piger, de hængte sammen med hver dag efter skole. De mødtes inde i byen foran deres store biograf, og så hængte man ud og snakkede om, hvem der er sammen med hvem, hvem der nu er kærester med

hvem, og hvem er nogle dumme kællinger. Og så aftalte de, hvad de skulle lave om aftenen, dagen efter og i weekenden. Birthe havde to gode veninder, som hun snakkede sammen med to til tre gange om ugen, og der var jo ikke noget der hed telefoner dengang, så de måtte rende imellem hinanden.

Birthe delte værelse med sin lillesøster, og hun er kun 18 måneder yngre end Birthe. De var meget forskellige, så de tegnede en streg igennem værelset, og hvis de så kom over på hinandens sider, så faldt der brænde ned. Men Birthe følte stadig, at hun havde sit eget privatliv, når hun var på sit værelse, fordi hendes lillesøster var sådan en drenge-pige, som altid var ude at klatre i træer. Men Birthe fortæller, at de ikke rigtig tænkte på privatliv dengang. Birthe voksede op sammen med sin bedstefar og bedstemor, som hun elskede meget højt. De boede hver for sig, men stadig meget tæt på hinanden. Hendes mor var keramikker, og hendes bedstemor arbejdede nede hos en tandlæge, hvor hun gjorde rent og lavede mad. Når Birthes bedstemor var færdig der, kom hun hjem. Hun mødte kl. 5 om morgenen, og så kunne hun lige nå hjem, så hun kunne følge dem i skole. De gik i skole seks dage om ugen også om lørdagen. Så når de kom hjem, var mormor der og sørgede for, at de fik noget at spise, inden deres mor kom hjem ved 17-tiden.

Hun havde altså en dejlig bedstemor, der var kogekone, så Birthe fortæller, at man godt kunne se på hende, at det ikke var slankemad hun fik derhjemme.

De drak ikke alkohol dengang. Birthes forældre var ganske almindelige arbejdere, og første gang hun fik alkohol var, da hun skulle konfirmeres. Hun var 15-16 år, da hun begyndte at gå til de der gilder. Der begyndte de at drikke flyversjusser (snaps med citronvand), hvor drengene ind imellem drak en øl i stedet, og der begyndte de alle sammen at ryge. Men Birthe har aldrig kunnet finde ud af at ryge. Hun kunne OVERHOVEDET ikke lide det, så hun følte sig meget til grin! Så var de til koncerter, hvor drengene ikke havde råd til at købe øl nede, hvor de hørte musik, så de gemte øl ude i hækkene, som de så gik ud og drak af dem engang imellem.

Ungdomslivet fra 60-70'erne

Skrevet af: Leonora Demaj,
Amalie Fischer Nielsen og Patrycja Haja

**Hvordan var det at være ung fra 60-70'erne?
Hvordan var forholdene til sport og skole?
Hvordan var forholdet til fester og alkohol?**

Vi har haft besøg af nogle seniorer, hvor vi blandt andet snakkede med Bente fra Middelfart, som fortalte om hendes ungdomsliv fra 60-70'erne. Bente rejste rigtig meget, hvilket hun også gør i dag. Hun har blandt andet været i London, hvor hun også har familie og venner, som hun besøger i dag. Bente rejste til London for første gang som 18-årig. Hun fik et arbejde i Danish Centre som madskribent.

I starten af 60'erne var det på mode at rende rundt med farvede og stribede strømper, som skulle være lange. Man gik også med hofteholder, som holder strømperne oppe. Bukserne skulle være meget løse for neden, og de skulle sidde helt op til navlen.

Dengang gik man med lange kjoler, det vil sige, at kjolen skulle gå under knæet. Det blev så på mode at gå med lårkorte nederdele i slutningen af 60'erne.

Konfirmationsdagen var en stor dag, da man ikke længere behøvede at genbruge sit gamle tøj. Man fik nemlig nyt tøj.

Med hensyn til fester og alkohol, så tog man ikke så meget i byen, men blev hjemme og holdt noget hygge-fest, hvor man blandt andet drak 'flyversjusser'. 'Flyversjusser' bestod af snaps og citronvand. Man fik en præmie, hvis man ikke røg, indtil man blev 18.

Med hensyn til sport var det ikke noget problem. Bente gik nemlig til både håndbold og atletik, og man dyrkede også idræt i skolen.

Bente blev ikke slået i skolen. Det var mest drenge, der blev slået. Ellers skulle man være meget flabet for, at man fik et spanskkrør over sig. Bente synes ellers, at hun var meget flabet, men hun slap med kun at blive slået én gang.

Bente er meget glad for at skrive, og hun skriver artikler og madopskrifter til fagbladet "Rent i Danmark".

Torsdag den 3. januar 2013 fik vi æren af at få lov til at snakke med Per Paaske om hans barndom og hans ungdom under den kolde krig.

Per var barn under den kolde krig, men det var ikke noget, der ligefrem kunne mærkes specielt meget. Selvfølgelig var der nogle ting, der var anderledes. Man havde rationeringer, så der var ikke mulighed for at få nyt tøj osv., som der er nu. Men udover det var det ikke noget, man ellers mærkede rundt i byen og i skolen. Man havde heller ikke så mange penge, som man har nu, og det var meget normalt, at det kun var faderen, der gik på arbejde. Det var først sidst i 60'erne, først i 70'erne, at kvinder begyndte at få job, men Pers mor begyndte ikke at arbejde.

I fritiden var det normalt at gå til sport. Per selv gik til spejder, indtil han var 17 år. Dengang var der ikke nogen ungdomsklubber, som der er nu, så hvis man ikke havde en sport eller anden fritidsaktivitet, måtte man selv sørge for sin underholdning. Da Per var mellem 3 og 8 år havde han en god ven, der boede på hans vej, som han legede meget med. Når han var sammen med hans venner, lavede de for det meste spejderarbejde eller spillede noget fodbold. Senere flyttede han ud

Ældre på besøg

Skrevet af: Hanna og Rron

på landet, mens hans venner stadig boede inde i byen. Om sommeren cyklede han til Nakskov, når han skulle i skole, til spejder eller være sammen med vennerne, mens han om vinteren tog bussen.

I skolen lærte man så meget, som man ville. Hvis man ikke fulgte med var det ens egen fejl. Han havde én bestemt lærer, som var meget streng, og som gerne gav øretæver, hvis man ikke havde lavet sine lektier, som der var en del af. Der var mange børn. Byskolen var stort set, som den er nu. Med hensyn til larm i klasserne, kom det meget an på, hvilken lærer man havde. Nogle lærere kunne bedre styre eleverne end andre. Elever, der var ordblinde eller havde andre problemer, kom i en hjælpeklasse. Den klasse blev der set meget ned på, og de børn, der gik der, blev mobbet. Skolen var delt lidt op i klikker, og mobning var der også lidt af, men der var ikke så meget med "hårde typer" og "nørdene", som der er nu. Sommerferien var 7 uger lang, men det var ikke normalt, at man havde råd til udenlandsrejser. Julen blev holdt sammen med hele familien, hjemme hos Per foregik det sammen med hans mors side af familien.

Nogle unge havde fritidsjob, men Per fik lommepenge ved at hjælpe til der-

hjemme. Da han var 15 år, fik han en knallert. Dengang skulle man ikke have kørekort. Han kom i lære som 15-årig på et autoværksted i 4 år og 7 måneder med prøvetid. Det var et lille værksted, hvor konen holdt regnskab og mesteren var i værkstedet. Udover Per var der også en anden lærling. Når den ældste havde været der i 2 år, kom der en ny.

Som 16-årig fik Per en kæreste, og de blev efter nogle år gift, hvilket de stadig er.

Man gjorde noget ud af sig selv, men ikke i så høj grad som nu. Der var ikke råd til diverse mærkevarer, nye smykker osv. Der var heller ikke nogle ungdomsblade og kendisser, så de unge blev ikke påvirket så meget af, hvad de så i medierne.

Når man var 16-17 år, begyndte man at gå lidt i byen. Der var ikke så meget med diskoteker, som der er nu, men dengang var det bal, man gik til. I byen var der mange mennesker. I modsætning til nu var der ikke nogle under 17 år, som gik i byen. Forskellen, mellem hvad pigerne og drengene måtte, var ikke så stor. Når Per gik i byen, var det sammen med hans kæreste, og de gik også hjem samtidigt. Da han var 18-19 år begyndte Beatles musikken, og der begyndte at være flere fester. Der var også flere værtshuse, der

åbnede. Musikken man dengang hørte var mest Beatles og andre engelske bands. Senere kom de danske bands også til. Volden i nattelivet var ikke, som den er nu. Den var der, men når man havde fået et par slag, var det dét.

Der kom først fjernsyn, sort/hvid selvfølgelig, i slutningen af 70'erne, og det var ikke alle, der havde det. Hvis man ville se noget, måtte man tage derhen, hvor der var fjernsyn.

Telefoner havde man heller ikke så meget af, så hvis man ville have fat i nogen, måtte man enten selv opsøge dem, sende breve eller ringe fra andres telefoner.

Problemer mellem børn og deres forældre var der ikke ligeså meget af, som der er nu, og der var heller ikke så mange, der var i plejefamilie. Der var nogen, der boede på det, der nu hedder BUC, dengang hed det et børnehjem.

Når man blev gift, var man forholdsvis unge, omkring 20 år, og så var man ellers sammen til det sidste. Nogen få blev ikke sammen, men det var ikke normalt at blive skilt. I en almindelig familie var det normalt, at man havde tre eller fire børn, men Per var enebarn.

Ungdomspolitikken dengang, og nu

Skrevet af: Emma Jespersen og Selina Baertschi

Den 3. januar 2012 havde vi besøg af nogle seniorer, og vi fik muligheden for at snakke med Lars Jensen. Vi fik en rigtig god snak om politik, men vi kom også ind på rigtig mange andre spændende emner. Det var rigtig spændende for os, ikke kun fordi at vi er så interesserede i politik og laver rigtig meget indenfor området, nej det var også fordi, at det var spændende at høre om forskellene mellem dengang og nu.

Vi er to folkeskoleelever, som nu tager vores sidste år i folkeskolen. Vi er meget aktive, når det gælder politik, og derfor var det meget spændende og et meget oplagt emne for os at vælge at høre om politik fra dengang. Lars var rigtig god til at fortælle og føre vores samtale videre, da vi gik i stå. Det var en fornøjelse at snakke med ham.

Vi spurgte blandt andet Lars Jensen, hvor meget indflydelse de havde i politikken i ældre dage. Lars fortalte så, at der var meget kammerateri. *"Far var næsten kommunist, og mor var næsten konservativ.*

Jeg havde ikke så meget af skulle have sagt. Dog har jeg ført den tradition videre med mine børn, når vi samles. Det udvikles altid til et brag af en diskussion, men det ender altid godt," lyder det fra Lars, da vi spurgte ham om, hvordan politikken påvirkede hans hverdag. *"Man satte ikke spørgsmålstegn ved sine forældres og lærers meninger, men det gjorde man selvfølgelig*

for sig selv alligevel." Da Lars var mindre, satte han ikke spørgsmålstegn ved sine forældre og lærernes meninger, for hvis man gjorde det, fik man en over nallerne med spanskkrøret.

Politiske ungdomsuddannelser eller aktiviteter, som vi for eksempel deltager i, bl.a. Dusk-net (Danske ungdomsskolerne netværk træf), hvor vi får lov til frit at diskutere politik og andre ting og sager, som har noget med vores samfund at gøre. Det kendte man ikke til på samme måde dengang.

Lars fortæller dog, at der var nogle politiske ungdomsorganisationer. Der var venstre gymnastikforening som var socialister. Lars har aldrig været aktiv i ungdomspolitik. Men senere som voksen blev han prøvemedlem af SF. Det startede med en weekend, hvor man skulle være i en hytte, man blev budt velkommen, og derefter gik de gamle medlemmer et sted hen og lavede revolution, og de nye med-

lemmer skulle lære at lave revolution og sige rød font. Det gad han ikke, så han var kun medlem i de tre dage.

Vi kan godt høre, at der er meget forskel i politikken fra dengang til i dag.

Vi kan være glade for den forandring, der er sket, og at hver eneste politiske holdning bliver accepteret.

Seniorer på besøg

Skrevet af: Mike, Jonas, Lasse og Magnus

I denne artikel vil vi fortælle om skolegangen fra, da vi havde besøg af seniorerne, og om da de gik i skole. Vi havde besøg af May Brit, som snakkede om sin skolegang. Det indebærer: Skolen, undervisningen, lektierne, karaktererne, fagene, fritid / fritidsarbejde, eleverne, uniformer, lærerne og ferierne.

Skolegangen

Dengang da May Brit gik i skole, havde man kortere frikvarterer. Hvert frikvarter var ca. 10-15 min, og lidt længere timer. En time var ca. 50-60 min, og i en klasse kunne man sagtens komme op på ca. 30 elever. De havde respekt for læreren, for de rejste sig op og var musestille, når læreren kom ind ad døren.

De var også i skole om lørdagen. Man måtte ikke være indenfor i frikvartererne, men hvis vejret var slemt som regnvejrl eller snevejrl, var det læreren, der bedømte, om vejret var slemt nok. Der var også eftersidning som straf og ikke den slags, som der er nu. Deres var en time, hvor man for eksempel skulle skrive på tavlen "Jeg må ikke snakke i timen" 20 gange eller måske 30, mens vores eftersidning, hvis det stadig findes, så skal man bare blive 15 minutter mere og lave lektier – måske en halv time. I hverdage fik man fri klokken 14 og lørdag klokken 13. Klokken 8 hver dag skulle man til morgensang, og først derefter gik man op i klassen.

Når de skulle i skole, havde de en slags skoletøj/pænt tøj på. De skulle se præsentable ud. Når de kom hjem, havde de deres fritidstøj, så de havde en slags uniformer fra familien.

De forskellige fag i skolen var: Dansk,

regning (matematik i de store klasser og regning i de små klasser), engelsk, tysk (påkrævet), fransk (valgfrit), fysik, orientering (samfundsfag), biologi, historie, gymnastik, religion og husgerning.

I matematik havde de en regnestok. Den var en slags lineal, der kunne bruges til at måle, gange, dividere og pi – en alt muligt lineal. I matematik fik man blækregning mindst en gang om ugen, hvor det skulle være finskrevet med blæk, og ud over det havde de også andre lektier for som fysik, hvor de skulle tegne for søgene og vise, hvordan de skulle gøre, og der skulle også være notater/facts ved siden af.

Man havde også et elevråd. De havde ikke så meget magt. Det var næsten kun fester, de fik indført, så man kan jo kalde det et festudvalg.

Når man gik i 7. klasse måtte man gå ud af skolen, men der var ikke særlig mange, der gjorde det, for der var jo ikke noget at lave. Nu går stort set alle ud af skolen, men mest for at købe slik, mad, kage og sodavand.

Når de havde ferie havde de efterårsferie, påskeferie, sommerferie (den 20. juni – 12. august) og juleferie (kun jul og nytår). De havde fri på helligdage og kongens fødselsdag.

Man begyndte at få karakterer i 5. klasse. Vi får først karakterer i 8. klasse – måske i 7. klasse som for sjov karakterer, så man kan se, hvordan det er, og hvad man ligger på. Lærerne var strenge. De behandlede de begavede børn bedre, og satte de mindre begavede børn ned bagefter. De blev sat i rækkefølge efter, hvor dygtige de var, og de fik skrevet i deres karakterblade, hvor dygtige de var i klassen, hvor de sad i klassen, og de fik også skrevet, hvordan de opførte sig i klassen. De havde tretten skalaen.

Skolerne var pænere dengang, fordi der var flere regler, og man skulle ud i hvert frikvarter med mindre det sneede og regnede.

Der var også forskel på drenge og piger. Piger blev ikke smede, malere eller tømrere. Og mænd kunne ikke blive sygeplejersker. I fritimerne måtte man godt sætte sig i klassen, men i frikvarteret måtte man ikke.

Man havde tid til sport og fritidsjob, men måske ikke begge dele med alle de lektier. Man havde også skolepatrolje, hvor blandt andet dem, der var i skolepatroljen, fik en fridag om året, hvor de kom ud på en skovtur.

Her er et link til Danmarks første sorte skolelærer i Danmarks historie: http://da.wikipedia.org/wiki/Victor_Cornelius

Seniorer på besøg

Skrevet af: Amel og Dennis

”Seniorer på besøg” handler om en gruppe ældre mennesker, der besøger en helt almindelig folkeskole. Formålet med deres besøg er at skabe et fælles bånd mellem ældre og yngre mennesker. De unge forbereder en række spørgsmål, og derefter beder de de ældre om at svare på dem. På den måde får de unge et indblik i, hvordan de ældres barndom har været, og hvordan deres liv er nu.

Vi synes, at det var meget lærerigt og en anderledes undervisning. Vi har stillet en række spørgsmål om deres ungdom og fritid, og vi fik gode svar, som vi kunne bruge. Der var kaffe og kage til alle, og det var hyggeligt. Bodil og hendes mand var fra Lolland – fra Nakskov rent faktisk.

Vi fik en del at vide om skole og fritid, da det var vores emne. F.eks. fik vi at vide, at det danske skolesystem dengang var meget mere primitivt og mere kontrolleret af det enkelte individ. Og at skolens økonomi var ringe. Det samme var deres skolegård og deres læringsmetoder. Lærerne var dominerende og mente, at alt skulle gøres med hård hånd. Hvis det ikke blev opfyldt, blev de slået med forskellige former for afstraffelsesredskaber.

Vi fik også at vide, hvordan det var at have husdyr og bondedyr. Bodil ønskede sig en hund, men hun fik en Allike. Hen-

des allike fulgte hende til skole og fløj selv hjem igen. Men hun måtte skille sig af med den, da hun var 15 år.

Bodil havde også en meget sjov hobby. Hun spillede musik. Hun havde endda sit eget band. Hendes band hed FDF. Hun har haft evner som trommeslager siden 13-14 års alderen. Men Bodil har også været spejder, og hun har også været meget aktiv. Hun har trænet håndbold, hvor hun var målmand, men hun har også spillet badminton og tennis.

Men hun havde også pligter derhjemme. Hun skulle hjælpe med at vaske op hver dag. Hun var den ældste af sine søskende. De var 5 børn i familien.

Hendes første kæreste var kærlighed ved første blik. De mødtes til en gymnasiefest, da hun var 15 år, og hun er stadig sammen med den heldige mand, som hun mødte til festen.

Efter interviewet hjalp vi Bodil og de andre med at blive en del af fælleskabet: Facebook. Det gjaldt dog ikke Bodil, da hun allerede havde en inaktiv facebook-profil til at starte med, så derfor skulle hun hjælpes til at få den op at køre igen. Vi fik at vide, at vi skulle hjælpe senioren med at oprette en Facebook profil. Jeg skulle så hjælpe Bodil med at komme i kontakt med familie og venner. Og hvordan hun kan chatte med venner på Facebook. Jeg viste hende også, hvordan hun kan kommentere sine venners billeder og opslag, de kommer med. Og jeg har også vist hende, hvilke redskaber vi har på skolens computer.

Ældre på besøg

Skrevet af: Lindrit og Frederik

D. 3. januar 2013 havde vores klasse besøg af nogle ældre mennesker, der skulle prøve at fortælle os om, hvordan det var at leve under den kolde krig.

Lindrit og jeg havde Evelyn som vores fortæller. Hun var utrolig god at snakke med, og meget engageret omkring emnet den kolde krig. Vi fik meget af vide, som vi slet ikke havde forestillet os, skulle have været sket. Dette gjorde også samtalen meget mere interessant.

Skolegangen under den kolde krig

Som Evelyn fortalte os, var skolegangen meget anderledes end den skolegang, som vi ser i dag. Lavede man ballade i 40-50'erne var det med spanskrør og lussinger, du fik din straf. Vinduerne fra diverse klasselokaler blev lukket til, fordi eleverne ikke måtte se de sårede krigsfanger. Eleverne var for nysgerrige, så en gang imellem lavede de et lille hul i malingen på vinduet, så de kunne følge lidt med i, hvad der skete. Karaktergivningene startede først i slutningen af børnenes skoleliv ligesom i dag, så på det punkt har det ikke ændret sig så meget siden dengang. Folkeskolen gik kun til 8. klasse, og derefter var det enten på gymnasiet eller ud på en arbejdsplads. Så angående længden af børns skolegang i folkeskolen, har meget ændret sig siden 40-50'erne. Evelyn ses stadig med nogle af hendes gamle skolekammerater.

Arbejde og hjem

Evelyn fortalte os, at hendes arbejdsplads dengang var i de nuværende boliger på Danagade. Hun arbejdede som medarbejder og tjente kun sølle kr. 90 om måneden. Men kr. 90 var jo mange penge dengang, så Evelyns løn var faktisk en god løn dengang. Hendes far havde sit eget firma, så han var dengang en rimelig velhavende mand. Evelyns familie boede i et hus på Jødevej. Familien havde til Lindrits store forundring intet fjernsyn. Den eneste elektroniske maskine de havde, var en radio, hvor de kunne følge med i, hvad der skete i omverdenen. Evelyn fortalte os, at en dag kom en lastbil udenfor deres hus. Den kom for at hente jøderne, så derfor var de bange for, at de var kommet for at hente dem. Men

heldigvis var de ikke de eftersøgte. Hun boede sammen med sine forældre og sin søster under meget små forhold, fortalte hun.

Familiesammenkomst

Evelyns familie sås hver søndag. Når der blev afholdt store fester såsom fødselsdage og juleaften, var hele familien samlet. Juleaften var ligesom det er i dag, and eller flæskesteg blev spist, og så bare ren hygge med hele familien. Nytårsaften blev ikke holdt, som vi fejrer den i dag. Nytårsaften blev dengang betragtet som en normal dag. Ingen alkohol, ingen fester, men bare en helt almindelig dag. Dette er en af de ting, der har ændret sig meget siden Evelyns tid.

SOCIAL- OG INTEGRATIONSMINISTERIET

I dette katalog har vi samlet og publiceret 29 artikler, som er skrevet af folkeskoleelever på baggrund af ældre borgeres beretninger om hverdagslivet for få generationer siden. Fortællingskataloget er et resultat af en række workshops for folkeskoleelever og seniorer, hvor unge og ældre fik mulighed for at mødes om temaerne 'Fortællinger og IT'.

Kataloget er udarbejdet i forbindelse med projekt 'Solidaritets mellem generationer – sæt ressourcerne i spil', som på forskellig vis arbejder målrettet mod at skabe øget solidaritet og forståelse på tværs af generationer. Projektet er finansieret af Social- og Integrationsministeriet og gennemføres af Marselisborg – Center for Udvikling, Kompetence & Viden i samarbejde med syv danske kommuner. Tre af disse kommuner (Ballerup, Lolland og Guldborgsund) har deltaget i projektets del 2: 'Fortællinger og IT', som blandt andet har resulteret i dette katalog.

